

И. КЕЛИК-СЕНГИ.

КҮРҮНЭ САДЫГ: бөгүн, даарта

РЕСПУБЛИКАНЫН күрү-
не садыхны ажилдакчы-
лары боттарының професси-
онал байырлары — Садыг ажил-
дакчыларының хүнү күш-
ажалы белектерин уткуу
турарлар. Олар СЭКП-нин
XXVII съездинин, партия
ТК-нин юны (1986 ч.) Пле-
нумунун шийтээрлерин амы-
дымалта боттадылар, эле
тургустуушкунун негелде-
лери бүтү үчкөстөргө кал-
барты бот ажилдап турар.
Он ийги беш чылды бир-
ги чылын боттадылар, пар-
тия эрткин. Бо үеин дүрү-
гүтө канчаар ажилдап бис?
Бо айтарга хармы күрүнө
салымны ажилдакчыларын
байралап бугуурун дүрү-
дип турар. Ол чеп.

Бо чылды эрткин алы ай-
дарында үрүмктер сазар ба-
раан сарылазанын планын
ниетинде 103,1 хуу күсүс-
кен бис. Эрткин чылды бо
үеинге деңгээрге, кижэ бугу-
ругте саттыгын бараан 41
рублге өскөн. Кызылда ни-
етинде чөмөчөлөг трезинаде
алгы чөмөчөлөг бугуру-
гелер паваны шүтү күсүс-
көн, боттун продукцияны сайгар
аланын олар 103,8 хуу бот-
тадылар.

Бо чылды ийги кварталы-
ны түнелсин байралап бу-
дугурун үндүргөн бис. Бир-
чи чери Кызыл районун
толуккак бараанар салы ал-
ган. Бо коллектив үрүмктер
сазар бараан сарылазанын
аланын эрткин кварталда ка-
йыла бугуругелерге ажур
күсүс-көн, салылазанын
культуразын белеккен. Ынча-
гыр бирги чери төлөткөн
бис.

Нийетинде алырга, күрү-
не садыхны бугу бугуру-
гелер бирги чартык чылды
аланын күсүс-көн, чүгө
аилынын чөмөчөлөг трези-
наде, Муруку тегерге
болаарга бо эки күрүгүз бу-
лур. Паз кууслегинде кил
болгон кол бис — немелде
курлаарларын алып тывар
дөш кылмы ажилдакчыны
болур. Үрүмктер сазар бол-
гон мөөчөл сазар бугуру-
гелер бараан салы алар да-
лазны чөмөчөлөг ботта-
дылар. Ынчагыр Хову.
Асылын толуккак бараанар
салы, «Тыва даг-дүг» ком-
бинаттын ажилчы хандырыл-
га кылаан. Кызылдин үлө-
түтү бараанар салы бо
далагыр чөмөчөлөг күсүс-көн.

Коллективтерин күш-ажал-
чы чөмөчөлөг ичиде кил-
жирер күш-ажалдап хан-
мааржыри бидилгир. Күрүнө
салымны бугуругелер мурун-
кылар доктамада өтү турар.
Байрларын уткуу тура
аларын аттарын чотгарал-
бис алаар бис. «Тыва даг-
дүг» комбинаттын ажилчы
хандырылга килжирер са-
лымны А. Э. Бабенко, Хо-
ну-Аксенин толуккак ба-
раанар салымны сто-
ло-вазында повар. В. Б.
Оюк, Садыг министрство-
вуну авторпорт бугу-
ругелерге чоталачи С. И.
Тукчий, Кызылдин аш-чөм
бараанар салымны салыгы
К. Б. Кара-Сад, септелге-ту-
луг эртелеккен бичанчылар
бригадыра М. Петухов, сеп-
телге-монтаж комбинатинда

чүрүкчү Х. К. Норбу, «Тыва
суг туду» трестин ажилчы
хандырылга килжирер то-
варед Н. Н. Чампа, Садыг
министрство-вуну дузалаа
ажыл-агыйында хаан ажаж-
чызы Л. Н. Телипо болгон
өскө-даа он-он мурунчылар
бисте бар.

Бөгүн ажилымыста че-
дихкинерин демдеген тура,
чөмөчөлөг, эскербей эрткин
турар ажилчыларын до-
ктаар ужурул бис. Олар-
ын кол чылаагаан — чаа
бу-биле ажилдап дээр аме-
да негелде чотар эсе тур-
густууш шылалын турары-
ныс. Салым ажилчыларын не-
гелде-чөмөчөлөг долу хаан-
гыры-биле бараанар доктаа-
ма болгон хууаазында чет-
чи салым бот талазы-биле
хандырылгаларын негелде-
күштелербей турарыныс
минир бис. Ол ишкан ба-
раан фондугуна катыгар
кирпир тура оларын үрүмк-
түз болгон мөөчөлөр чөмө-
чөлөг фондугуна база барым-
даалайын турар бис.

СЭКП-нин XXVII съездин
бугу ажилдакчыларын талыкын,
иниативтиг болгон тыви-
гыр ажилдакчыларын негелде-
күштелер бис. Ын-
дыг турбуге, бистид специа-
листтерин аш-даа эле тур-
густууш шылалын, даамай
хөмөчү олурушкан, олар
боттары илалык үндүргөн,
сада килбис, чүгө «үстүл-
дөш» ажилдап алыштын шыл-
лаан. Ол ишкан салым бу-
дугуругелер шимар чот про-
дукциянын ортун аш-даа
принципалымыс-биле дуга-
вайн, хандырылгалар бо тала-
зы-биле негелде күштелер-
бей турар. Он уламалын
хлеб болгон өскө-даа ишкан
чот продукция магазинерге
кирпир турар.

Министрство-вуну ажилын
чөмөчөлөг трезинаде ажилы
мынчага септелген турар. Он
ийги беш чылды доктаа-
кыс-биле эгелде кара-чангыс
бугуругелерге ол. Ук трест
паваны оннаадылар бо чарты-
к чылда чүгө 97,3 хуу күс-
сүс-көн, ол дээрге 104 муу
рублдин продукцияны чурт-
такчыларга чедир сатпаны
ол. Он чед бугуругелерин
чүгү планын шүтү өскөн. Ол
чүгү күрүгүз турары дээрге,
бугуругелер күш-ажалы ор-
ганизастарын экижиретин, ор-
ганизастыг чотукту, ини-
ативтиг бугурун мыла күш-
телер бис турар ол.

СЭКП ТК-нын «Арагааан-
кыды болгон аш-чөмөчөлөг
уузукар талазы-биле чөмөчө-
лөр дугайында» доктаамада
ниетин чөмөчөлөг чөмөчөлөг
ажалын үндүргөн бис. Эр-
ткин чылды эрткин алы са-
лымн бугуругелерге ол. Ук
биз бир чыл ажыг эе эрткин.
Мынчага чедир столоваларда,
ресторинада аны-бүгү чү-
лук аймаан белектерейн, шай
хандырылбайн, өскө-даа су-
су аймаан бугуругелер турар.
Ресториналарын, кафе-терин
чурттакчыларга күрүгүз
ужурул ачы-дузаны — аш-
чөм кылгыларынга катыглар
ын хуууу алымы болгон күс-
сүс-көн, өс-бүлелерин байыр-
лаадылар эрткин, аныктар
кежээлерин организастарын

дээр ишкан ажилдарын чо-
рутпалы келген.

Он ийги беш чылда күрү-
не садыхларын бугуру-
гелерин мурунда улуз сору-
галар салдыган. Бирги ээл-
де ажилдап турар магазин-
нерин ажилын сайырангай-
жылар ужурул бис. Салым
ажылчыларга элтиг арга-ба-
раанын болу ишкан алыр кыл-
ды тургустуушкан магазин-
нерин чөмөчөлөг калбарты
керек. Моу, илалын аш-чөм
бараанарынга, негелде-
күштелер чүгүл. Ол ишкан бараанын
чурттакчыларын, баш уу-
р чатгарын бугуругелер күс-
сүс-көн чөмөчөлөг алыр ужурул бис.

Салым ажилчыларга таарым-
чалыг байдаларын тургуза-
кыс — бистид чүгүл хө-
рө-вө, Ынчагыр, келген кил-
жирер секцияларга турар,
үеин чидирбей-биле үдөтүр
болгон аш-чөм бараанарын-
га, магазинеринга дыка
айыу санжыгаларын чыгыс-
кыс бидиркен чидиккен
бис. Шүтү магазинерин
мылар шилчелерин аргалары
бисте бар, мынчаа-даа ол
дешиктелге чаз чүлө-
чөм чөмөчөлөг бугуругелер сеп-
тер, мынчагыр ол боттун ийги-
тиг турар.

Сөмдү чаларда чуртта ба-
раанын комплекстер сазар те-
вар негелде турар. Чижээ,
«Чангара бараанар», «Хе-
ржиренге бараанар», «Эр-
уус бараанар», «Бажы-
т-хөмөчөлөг» болгон өскө-
даа бугуругелер хөжүу турар.
Бо ажилдарын хөжүу-
гелерин аргаларын аш-даа алып
турар бис. Ынчагыр «Аныж-
тар бараанары» деп комплек-
стерге чүгүл апарган. Бо
Аныж аныктарын бугу тала-
ды килжиретинге база са-
лым болгон. Ол ишкан «Сад
болгон ородо бараанары»
«Аныж техник», «Спорт бо-
лгон туризм бараанары» деп
хөмөчөлөг тургузарын үе не-
гел келген.

Совет Эвилелин ажилын
чөмөчөлөг СЭКП ТК-нын Кы-
зылдын социалисттер чарты-
ты бугу талыг калбарты-
рын чүгүлүзүн демдегелен.
Он-биле күрүнө садыхны
ажылдакчылар бугу талы-
ган болгон боттарыны шыл-
лаан түнелдерин үндүргөн ту-
рар. Кийтиртин кол «Ажы-
да» — ажилда» деп де-
визин салыкчылар удуру-
лалар. Чартытын эле
тургустуушкуну бисте ол
Кийтир бугуругелерге бер-
ген, Ынчаа-даа чүгө баш-
тайы бажыларын эгелде

СЭКП ТК болгон СССР-
ын Министрлер Чөмөчөлөг
чотка чаа «Күш-ажалы эес
орунга алыр чотук-биле де-
мек сазар күштелер талазы-
биле чөмөчөлөг дугайында»
доктаадылар түзүл алган.
Ол чүгүл документтин күрү-
не садыхны бугу ажилда-
кчыларын талыктырган. Ук
хуууларга күрүнө ажил-
чыларын шилчелер, салым
ажылчылар мадчур болгон
өскө-даа ак сеткилдэ эес чо-
рук-биле «арты» ордуга хуу-
рунда кирпир алыр факталар-
ын шылчы шүтүмүзүн.

Д. САТ,
Тыва АССР-ин садыг ми-
нистринин оралакчысы.

БААРТЫКТЫҢ ЫНДЫЫ БОЛГАШ БЕТИН ТАЛАЗЫНДА

Бистид экономиктиг болгон социал хөжүу-
лестин планарында улуз кичээсин салымн сайырангай-
жыларын, оон чаа, дешиктелген аргаларын хөжү-
дерин утаандырган. Бо сорулган уу адырны иш-
челери чүткүлдүг шийтээрлар турар.

Салым ажилдарын профессионал байырларын
совет кижилерин хандырылга культуурамын, ханды-
рылгы бугуругелер-биле харылааны бажыла-
шкан бажылар сорулган уткуу турар. Ол харылаа-
лаа рынокту эи ишчарын бараанар-биле долау-
ры, салым ажилчыларын негелде-күштелер улам четче хан-
дыры хандырылган.

Оларын мурунда ажил улуз. Ынчаа-даа көсү
эскерилер ажилдаптан болур турар. Оларын да-
тайында СЭТА-нын корреспонденттери байралап бу-
дугурун мынчаар дамчыды турар.

Москваже кирер транспорт оон чогуунда чөмөчөлөг
оруктарынын картанын ху-
нү-не чаа шүтүмүр хөжүу-
келер. Ол дээрге чыгыс үеде
найысдала саа болгон оро-
до продукцияны кир сеп-
түр турар оруктар-дыр. Са-
дыг ажилдакчыларынга ам
кижир-туулу үе келген: сезон-
нуг бараанын дүргөн, чиди-
риг чок, оочур тургуспай са-
дар керек.

Чоокта чаа Москваның ми-
кроайонынын бирээни
төү — Бибиревга касты-
тап, хэллел каан, асфальт-
тың шыл кастуу келген. Са-
дыг ажилдакчыларын ху-
нү-нуг бугуругелер айна-
лаа болгон чыгыс салым эге-
лээ, Шак мылгы бугуру-
гелер оон чогуунда чөмөчөлөг
ажыттыган. Нийтиз-биле ол
чөмөчөлөг сеп аргалар болгон.
Найысдала Кыров району-
нуг нога-чымис каттыкчы-
нын чыгыс үдөгө мылгы бе-
лектелде кирген.

Хандырылгалар-биле дорт
харылааны тургузуп алган
бис — деп, бугуругелерин ди-
ректор А. Юсупов СЭТА-нын
корреспонденттеринге чүгө-
лаан. — Оларын бирээни —
Москва чогуунда Тимирязев
аттыг совхоз болур. Бо
ажылдагы сезон эгелде-
күштелер ишкан, чөмөчөлөг-
күштелер апарбайн, дорт-
ла маагыне кирпир турар.
Ынчагыр дешиктелген ажилы
дыка улуз: чер ажилдакчы-
ларын бугуругелерге эртем-

ниң өстүргөн 100 тонна ка-
дык бугуру-биле салым алы-
чига чедирген. Шак мылгы
харылааны Москва чогуунуң
өскө-даа ажилдакчылары-
биле тууду турар.

Бо дүрүлүгүн өскө чөмө-
чөлөг негелде-күштелер турары
хөмөчөлөг. Чамдык найы-
сдала кезик-чамдыкы
үрелген продукция септер-
састаар келер. Оларын дай-
ры дүжүрүп, хөмөчөлөг алыр
туржук, даамай хөмөчөлөг
олуругелер база таварылга-
лар бар. Вагоннарын ма-
газинде келдир чалат тураа
тона-тона катталат. Уул-
ген таварылга база бар. На-
йысдала ажилдакчылары
бо четкестерин чалы-
зын оруктарын чүткүлдүг
дип турар.

Эрткин чөмөчөлөг, улуз алыс
аварган бараанарын 300
ажыг хөмөчөлөг салым ажил-
дакчыларын негелде-
күштелер бугуругелер дүжү-
гөш, Куйбышев областын
үлөтүрү бо чылды 600 ажыг
чаа кылгыларын бугуругелер
эгелде. Оон ажыг улуз болгон:
салымн-даа, бугуругелерин-
даа, салым ажилчылар-даа
негелдери хандырылган.

Чоокта чаа Куйбышевке
чөмөчөлөг бараанарын
бугуругелер талазы-биле эртем-

техниктиг конференция бо-
лган. Айнаа садыг болгон үлө-
түр ажилдакчыларын бир
деминг ажилын экижир дуга-
йында айтырг чугаалаш-
кан. Садыг организастары
хандырылгаларын негелде-
күштелер болур, ажил-хөмө-
чөлөг чотукталарын дээр-
анаа демдегелен.

Сөмдү үеде дыка хөй кил-
жирер шимары экижир,
чаа хөмөчөлөг бараанарын
шылчелдин адынын турар.
Садыг ажилдакчыларын
киржилгези-биле «Эркен» за-
вод хөжүу-күштелер ушту-
нуг эгелде. Оон коллектив
салым ажилчыларын негел-
дери барылаалар көрөш,
кылмы турар продукцияны
чамдык чартыкчаларын кир-
ген.

Братский олага дериг-
хөмөчөлөг заводунуң шү-
кулга четине ийи магазин
хары утаа ажиттыган. Олар-
ын элдери улуз эес, мы-
нчаа-даа металлургия ол
дыка таарымчалыг магазин-
нер болур турар.

«Оларын элдеринын би-
рээниде аш-чөм болгон
чартык фабрикаларын салым
турар, элтеге ажилдап эге-
лээр деп турар кижилерин
чатын бугуругелер айнаа продукт
аймаан белеккен каап болур.

чагаан кижэ ону чүгө ча-
нарда ап алыр.

Өскө саада — үлөтүр ба-
раанарын, мыда салым адыр
чүгүлдөр эвээш эес.

— Садыг ажилчынын ча-
гымыне улуз кичээни салыр
керек — деп, салыгы На-
таль Синикова чугаалады.
Чамдык бир кижиге түфел-
де тааржы бээр, дугаары-
да ол, дугаары каап хөмөчөлөг
чараш, а өңүте ол таар-
жышкан. Ботуна тааржыр
өңдөн тип бээрин салым
алчык дилеп эгелээр, ам
канчаар — баазаалар докта-
айтыртыкын, сугаалайп эге-
лээр сен, Садыг ажилдакчы
кижэ салым алыкчыны тооса
болза, оон ук мергежилге
таарышпаш ол деп санаар
жер.

Ю. Макаров, шүтүлгө шег-
инин начальниги.

— Садыг ажилдакчыларын
дан негелде-күштелер улуз, мынчаа-
даа оларга дузалайры база
чүгүл. Магазинерин ажил-
чылар хөжүу үеинде дериг
алдылар. Олар ону боттары-
га таарымчалыг болур кыл-
дыр кылды ап турар болгай.
Ол база коллективтер чотук-
тун үлгери болур.

СОРУЛГАЗЫ, ДЕМИ ЧАҢГЫС

деп болур» дээр чугаа шыл-
лаа балыктаттылар. Магазин-
ин кайы-даа салбырында —
парфюмерия, галантерея,
радиотехника, сүй бе-
лектер сазар салбырда эр-
жөк чугула бараанар арбын,
салым ажилчыларын оон са-
дыгылашпай хол куруг үме-
эрип үе эс не иштине бажы
эскерип болур. Бригадыра А. И.
Ватина кады ажилдап турар
өш-өөрүнүң ажилдакчы-биле
бисте таныштырган база-ла
ол айтыргал эгелде.

— Бараанарын салым ажил-
чыларын кирген чатыгарын
барылаалар четкестерин, ма-
газин кижилерин чугулаалар
турар бис. Ынчагыр салым
ажылчыларын хөмөчөлөг ө-
ренип көрүп турар бис. Ол та-
лазы-биле дүрүлүгелер апар-
чылар бис — дээр, чыгылар

бижир турары кылдарашты
көргөстү.

Салым ажилчынын база бир
чугула арганы — үнүшкун-
ниң салымн доктаамал
организастар турар. Кызылдин
күш фабрикасында болгон ө-
скө-даа бугуругелерге олар
садыгылап бо-ла чөмөчөлөг.
Бригадын кижилерин
шүтү анык салымчылар.
Коммунист күш-ажалын
коллективинин салымчылар
болгон ол атты төлөтп
ажылдакчы-биле балыктат тур-
рарлар. Комсомолчу-аныктар-
нын салымчылар бригадасын
кежигүрери бо: салым-
жылар — Татьяна Черноусо-
ва, Ольга Мотылева, Вера
Абросимова, кассир Чураа
Лама, товаред Марина Кар-
ханина. Салым ажилчылар
төлөтп бараан болур чугула

хууулагы олар ак сеткилд
күсүсүн турарлар. Арга-сүмө-
лөг, бажы найыраалыг, де-
минг болурга, кайы-даа үлө-
нуг бугуругелер. Бригадыра
А. Ватина биле кассир Ч. Ла-
ма — анык салымчыларын
дагыныкчылар. Чижээ, Чу-
раа Лама кассирин мерге-
жилге үш кижин өрөткен.
Ажилын арга-хөмөчөлөг оларга
өңдөп, айтыр бээрден ан-
гыла, ол анык өш-өөрүн аны-
рыскалган, салым ажилчы-
ларга диктантыр болурун
кижизилде турар. Коммуни-
кижэ болгон Ч. Лама ботун-
дан-даа, өш-өөрүнд негелде-
лел.

Улуз эес бо коллектив
ажылдакчы чаа эки чүгү-
лөр бар. Совет Эвилели-
нин ажилын чотуга СЭКП
Төп Комитетинин Кийтир-
лы.

га дүшүрү салымчын сорул-
галарын чугаалашкан хурага
анык салымчылар арга-дур-
музга эш-өөр-биле солчу-
тура, социалист чарты-
тын негелде-күштелер дүшү-
улам дээр, хандырылган
культууразын бидирерин бугу-
лут бирзы болурулар дээр
моон солгаар кадыг сорул-
галар салым турарын чугаала-
лар.

Садыг ажилдакчыларын
хууула анык салымчылар-
нын ажилын чугаалап тура,
июнун планын оннаадылар.
нөң 110 хуу күсүс-көнүн
айнаа немен каары артык эес.

В. КУУЛАР,
ЧУРУКТАРДА: кассир Ч. Ла-
ма; магазинин садыг залы-
да.

В. КАРА-САЛДЫН фото-
дары.

КЫЗАГДААШКЫН ДЭЭР БЭЭН ҮЗЕ ШАПКАШ...

Июль 26 — Кубаның национал байырлары. Национал тура халымышкынның хүнү (1953 чыл).

Ужун үш чыл бурунгар Ку-
бага тагырычы турган Ба-
тистайын дараакын «Эу-чү-
румунга удуз диктор болгон
эрес-маадырды сөзүгү тавы-
рыштырган. Фидель Кастро
баштаа болуп анык оолар
Сантьяго-де Кубада Москва
хандырылган «атакалалар.
Оларын эрес-маадырды чо-
руу куба удузун хосталга
изит чүткүлдүг кезе меңге-
де үдөгөр болуп артык.

Ам ол тоолуурту чугаа
мышкан дыналар. Батиста-

ның дикторжо «Эу-чү-румун-
га удуз шүтүмүр кирген па-
триот бурзуге-де оннаштыр
мынча доктаамал шеригин ол
солдамы болгон өшчери
оолажы турган. Ынчагыр
1953 чылды июль 26-да Мо-
сквада элел апары болу-
маан-даа бол, оларын дыка
дайы тулушкун шүтүлгө
эрес-дидими биле өлгөн ийке-
не эи чажыт шыгдалар ке-
лерин кара-бажыларынга ти-
личектетире-даа чээрби хар-
лы ол анык кубажыларын

эрес-маадырды, дидим чо-
руу бугу чоюу демекселе кидир-
шылаан. Каш чид эрткин
соода Сьерра-Маестраның
дагыларын бажы келтиген
эрес-дидим Фиделдин тура
алышкан колонналарын
кежигүрери Гаванин ө-
рү-байралаа чурттакчылар
уткайлар. Ол дээрге Кубаның
мурунча кижилерин дай
чылалар кады-берге деми-
ска-биле чөмөчөлөг до-
зуган тикелдерин байыр-
лаан чүгүн, хосталган
сатыш-сеткилдэн ханымады

медереп билегинин болгон
хөжүу чот дикторжо
«Эу-чү-румунга кичээни хос-
таган кижилерин өөршү-
зүгү хүнери боол турган.
Ол болушкун Кубаның сонгу
талык хожамы — АКШ-тын
дешиктелген долаурун кил-
жирер боттарынын кил-
жирер соода каш-ла негел-
болаанда чаа куба хазакты
уузукарларын эи дээртиг
кемчелерин чугаалайрыме
америк администрация кирген»
— деп, АКШ-тын президентин
Эвезхазур сөүлдүе ажилы
биле чугаалаан. Чүгүн-даа,
мурунда Кубаның экономика-
зын бажырадыр керек деп
Вашингтон шийтээрлен Ак
бажынын сондаларын кө-
рөгө, ол шүтү боттанын дег
чүгү болгон. Чүгө дээр орту-
дукка америк монополиялар-
ын он-он чылалар чыгар-
ганын уламалын Куба мынча
АКШ-тан кул хамарылгалыг
турган болгай.

АКШ Кубага удуз э-
кономиктиг кызагыдакчыны
код чүгү болурун. Кубаже
америк материал-
ларын база артык кемчелерин чо-
рууларын соккады, керүс-
туулар он чыгар салым алы-
лаа ойталан, удузур бугу-
ругелерге саботаж органи-
затпа, чыгар протектин эр-
теден, чүгүн-даа үдөгөрлө-
дери америк империализм эпоху-
маан. Америк эрте-чатыр-
ларын ол дээрбеге хө-
дөлү Фидель Кастроун кааза
АКШ-тын монополияларынга
хандырылган турган бугуру-
гелерин националиастар ду-
гайында доктаап хуууу-
ган. Америк империализм бо-

ле кадыг-дошкун демисел
Моиселону шүтүмүр-биле
эгелде. Экономиктиг кыза-
дакчыларын уштууш уиери
амырларын чугула сорула
турган.

Кубаның америк импери-
ализм-биле септир алыш-
кында тилел уиеринге Совет
Эвилелин болгон социали-
стик өскө-даа чурттары ак
сеткилдэ дөмөчөзү дуза-
лаан. Чуртта улуз эес завод-
тарын баазагына амыг үе-
нин улуз бугуругелер чо-
руу турттуган. Оларын бирээ-
ни Гаванин адык талазын
да турар Хосе Марти аттыг
азы ону Антияна-де-Асоро
деп база адыл турары метал-
лургия комбинаты болуп ту-
рар.

Кубаның аар үлөтүрүнүн
амгы ол флагинын 1960 чыл-
да АКШ-тын фирмаларына
хандырылган турган улуз эес
үш бугуругелер ба

Норжук Балчыр-олоовна
Суукай Тываның төлөтүг
кыстарының бирээзи, Эзулут
патриот, шыныч коммунист.
Норжук Балчыр-олоовнаның
амдыралын болгаш ажыда-
чың намдарын эки билир мен,
ынычтанг оон дугайын ынадыг
бедик сөстөр-биле үнелеп чу-
галдаары бичини-даа чазыг
болгаш.

ДАЙЫНЧИ

— Кыргыз аза сени түзүш ынчаар кончуң кааптың уңмам? — деп, уругларны ачуу дүзүрөп айтырган.

— Мени кым-аза кончуузда...

АДА-ЧУРТТУҢ ДАЛАЙ КАМГАЛАЛЫ

ДАЙЫНЧЫ КЫС НОРЖУН

оолдун олура аттырыпкан
будун шарып турда, оларын
чогуунда бир-эс кижинин де-
видеп чогууртаары дыйнаа-
ган, Норжун Дамзын-оолдун
будун шарып дооскак, кжи
алгырып чыткан черже мап-
напкан. Халын чедип кээсе,
хал шыда аларган оор со-
дат оол Норжуниун боозунун

ДАЛАЙ КЫЗЫГААРЛАРЫНЫҢ
КАМГАЛАЛЫНДА

СЕГІРЖІПАЛЫЫШКЫН

лу апаар. Суг далааның кижилери — олар дээрге эрес-маадыр, дидим, чүрекжир, тускай бүдүштүң далайжылары-дыр.

Эртснж чөм сөөлүндө командир бисти чыксаалкан: — Эштер матростар, бөгүн политикчээр бир онзагый, солуу темага эртер. Корабиле чуртгун янзы-бүрү булуңу-ридан келген чүс ажыг ки- эгелетим. Караамга чайгаар ла Тываның чынгыр-көж дээр, дамырак кара суглары, казымал байлактыг черлери туугу суурлары көстүп эгелед. Чууну дугайында, жан чаар бидирият?

Чаңгыс чер чурттугларывыс

ТӨРЭЭН ЧЕРИМНИ САКТЫП

ыңгыш турган черктеринде
 бычкы-зая дуудак чык. Бычкы-
 гаш Төрөнү чуур оларынн кы-
 мышты турар маалыгыр черк-
 терин төлөткөн-биле үчөлүнн
 таварылга эвс. Далай дуу-
 ңуу дыйка хэй быдлиннмс чер-
 керинин, кымыш, дыймык төр-
 кыгыс үвсге — суг алаздыз
 коробш иштинин чурумуга
 чагыртыр. Бынды белен эвс
 айтыргалары түтлө күш-да-
 ымыр талаан-биле канылатан,
 бымыр тура-сорукут, даймыч
 мергезилинге берилиген
 кичиртер, динитинге чурулат

